

A RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

- ÁMRK: Állami Műemlékhelyreállítási és Restaurálási Központ
BME: Budapesti Műszaki Egyetem, ma: Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem
BMF: Budapesti Műemlékfelügyelőség
BUVÁTI: Budapesti Városépítési Tervező Vállalat
ELTE: Eötvös Loránd Tudományegyetem
FIMŰV: Fővárosi Ingatlankezelő Műszaki Vállalat
Forster Központ: Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ;
Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ
KÖH: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
KÖZTI: Középülettervező Vállalat
MÉM MDK: Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ
MIB: Magyarországi Műemlékek Ideiglenes Bizottsága
MNM: Magyar Nemzeti Múzeum
MOB: Műemlékek Országos Bizottsága
MTA MKCs / MTA MTI: Művészettörténeti Kutató Csoport / Művészettörténeti Intézet
NKA: Nemzeti Kulturális Alap
OMF: Országos Műemléki Felügyelőség
OMvH: Országos Műemlékvédelmi Hivatal
PPKE: Pázmány Péter Katolikus Egyetem
VÁTI: Városépítési Tudományos és Tervező Intézet

Az interjúkban gyakrabban előforduló személyek:

Barcza Géza (1924–2017), jogász. 1976-tól majdnem egy évtizeden át az OMF Műemlékfelügyeleti Osztályának vezetője. A *Műemlékvédelemben* és a *Magyar Műemlékvédelemben* nemcsak az aktuális jogszabályi háttérrel, hanem a műemlékvédelem, azon belül a műemléki védelem történetéről is több cikket publikált. A Műemléki Albizottságokon keresztül közvetlen kapcsolatot tartott fenn a műemlék-tulajdonosok széles rétegeivel.

Bardoly István (1955–), könyvtáros, szakbibliográfus. 1975-től 1983-ig az OMF, 1983-tól 1995-ig az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének könyvtárosa. 1995-től nyugdíjazásáig az OMvH, a KÖH és jogutódjai munkatársa, 2011-ig a hivatal Gyűjteményi Osztályának vezetője. Számos kötet és a *Műemlékvédelem* folyóirat (2010–2016) szerkesztése mellett a nevéhez fűződik a műemléki tudományos irattár külön gyűjteményi egységként történő kezelése, anyagának mutatózása-feldolgozása, valamint a magyar műemlékvédelem 1976–2015 közötti bibliográfiájának elkészítése.

Dávid Ferenc (1940–2019), művészettörténész. 1963 és 1986 között az OMF, 1986-tól haláláig az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének tudományos munkatársa. A falkutatás iskolateremtője, kutató-generációk tanító mestere. Munkásságán belül kiemelt jelentőséggel bírt a soproni városrehabilitáció tudományos háttérének biztosítása, valamint olyan épületek kutatása, mint a fertődi Esterházy-kastély vagy a soproni ó-zsinagóga.

Dercsényi Dezső (1910–1987), művészettörténész, a háború utáni magyar műemlékvédelem egyik legfontosabb alakja. 1936-tól a MOB, majd jogutódai munkatársa. 1957-ben az ő beadványa nyomán alapították meg az OMF-et, amelynek 1975-ös nyugdíjazásáig a tudományos igazgatóhelyettese volt. Az ICOMOS alapító tagja, élete végéig a Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke.

Détszy Mihály (1922–2008), építészmérnök, klasszika-filológus. Az OMF munkatársaként Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye műemlék-felügyelője. A tervei szerint valósult meg az egrí és a sárospataki vár helyreállítása. Levéltári forrásközlései több ponton korrigáltak, pontosították a hazai művészettörténeti és építészettörténeti szakirodalmat.

Entz Géza (1913–1993), művészettörténész. Az intézmény alapításától 1977-es nyugdíjba vonulásáig az OMF Tudományos Osztályának vezetője, a korszerű műemléki kutatás módszereinek kidolgozója. A Képzőművészeti Főiskolán újjászervezte a restaurátor képzést. Művészettörténeti kutatásai elsősorban Erdély, illetve a Dunántúl középkori építészetére irányultak.

Erdi Ferenc (1933–1986), építészmérnök. 1957-től haláláig az OMF munkatársa, 1968-tól a Tervezési Osztály egyik műteremvezetője, 1984-től az Építészeti Osztály vezetője. Számos kiemelkedő munkája mellett az ő nevéhez fűződik a budavári Táncsics Mihály utca 1. szám alatti barokk palotának az OMF székházaként történő helyreállítása.

Ferenczy Károly (1925–2007), Ybl-díjas építészmérnök. 1955-ig a BME Építészettörténeti Tanszékének tanársegédje, adjunktusa, majd az Építészkar tanulmányi osztályának vezetője. 1956-tól az OMF Tervezési Osztályának munkatársa. A diósgyőri vár mellett helyreállította a sárospataki római katolikus templomot, a pécsi barbakánt vagy a siklói vár védműrendszerét.

Géczy Csaba (1941–2019), történész, műemlékvédelmi szakmérnök.k. Az OMF Szakrestaurálási Csoportjának, később Szakrestaurálási Osztályának vezetője, 1992–2000 között az ÁMRK első igazgatója, egyidejűleg az OMvH általános elnökhelyettese (1997–1998).

Gerő László (1909–1995), építészmérnök, egyetemi tanár. A második világháború előtt Budapest főváros szolgálatában állt. 1957-től az OMF Tervezési Osztályának vezetője, a *Műemlékvédelem* folyóirat első szerkesztője. Fontos helyreállításai mellett jelentős eredményeket ért el a középkori várak és a történeti városmagok kutatása során.

Hajnóczy Gyula (1920–1996), Kossuth-díjas építészmérnök, építészettörténész, régész, egyetemi tanár. Az 1950-es évektől részt vett számos dunántúli kastély, székesfehérvári és váci épület felmérésben, illetve helyreállításában. Közreműködött Aquincum rekonstrukciójában. 1951-től majdnem négy évtizeden át tanított a műegyetemen. 1973–1986: az építészettörténeti osztály vezetője, 1975–1986: intézeti igazgatóhelyettes, 1978–1981: oktatási dékánhelyettes. 1995-től az MTA levelező tagja.

Haris Andrea (1960–), művészettörténész. 1984–2012: az OMF és jogutódjainak tudományos munkatársa, osztályvezetője, illetve főosztályvezetője. Éveken át oktatta a műemlékvédelem elméletét és gyakorlatát az ELTE, a PPKE, valamint a Károli Gáspár Református Egyetem Művészettörténet Tanszékén. A *Barokk freskófestészet Magyarországon* tudományos kutatócsoport tagja. 2019-től a Régi Épületek Kutatóinak Egyesülete elnöke.

Havassy Pál (1924–1985), Ybl-díjas építészmérnök. 1950–1964: a KÖZTI tervező mérnöke és létesítményi főmérnöke, ezt követően 1984-ig az OMF főmérnöke, majd általános, illetve műszaki igazgatóhelyettese volt.

Horler Miklós (1923–2010), Ybl-díjas építészmérnök, az 1964-es Velencei Karta egyik megszövegezője. 1960-tól az OMF munkatársa, 1961-től 1977-ig a Tervezési

Osztály vezetője. 1989-től az intézmény tudományos igazgatója, 1992-től 1994-es nyugdíjba vonulásáig az OMvH elnökhelyettese. Egyik fő műve a simontornyai vár helyreállítása.

Ivicsics Péter (1954–), építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök. 1982-től az OMF és jogutódjainak munkatársa, Vas megye műemlék-felügyelője. 1983 óta Kőszeg műemlékeinek tudományos kutatója, a készülő nagytopográfia egyik szerzője.

Komjáthy Attila (1944–2019), Ybl-díjas építészmérnök. Két évtizeden át az OMF munkatársa, Tervezési Osztályának egyik műteremvezetője, majd vezetője, később az intézmény igazgatóhelyettese. 1987-től az általa alapított Mérték Stúdió vezetője. Egyebek mellett számos falusi templom és népi műemlék helyreállítója.

Koppány Tibor (1928–2016), építészmérnök, 1956-tól két éven át a Győri Tervező Iroda Műemléki Csoportjának tervezője. 1959-től nyugdíjba vonulásáig az OMF munkatársa: 1961-től a Tervezési Osztály építész (műteremvezetője és osztályvezető-helyettese), az 1980-as években a Tudományos Osztály kutatója. A hazai vár- és kastélyépítészet kiemelkedő szakértője. Fontos munkája volt a sümegi vár helyreállítása.

Levárdy Ferenc (1916–1993), művészettörténész. Az egyetemen Gerevich Tibor hallgatója volt. 1934-ben Pannonhalmán belépett a bencés rendbe, 1940-ben pap-pá szentelték. 1950-ben kilépett a rendből. 1966 és 1977 között az OMF területi előadója volt.

Marosi Ernő (1940–2021), művészettörténész, egyetemi tanár, 2001-től az MTA rendes tagja. 1991 és 2000 között az MTA Művészettörténeti Intézetének igazgatója, 2002 és 2008 között az MTA társadalomtudományi alelnöke.

Mendele Ferenc (1934–1994), Ybl-díjas építészmérnök, egyetemi tanár. 1960-tól az OMF Tudományos Osztályán a népi műemlékek kutatója, később a Tervezési Osztály munkatársa. 1980-tól az OMF igazgatója, 1989-től műszaki igazgatója, 1992-től a Magyar Építészeti Múzeum igazgatója. A siklói Malkocs bej dzsámi általa tervezett helyreállítását Europa Nostra díjjal tüntették ki.

Merényi Ferenc (1923–2006), építészmérnök, egyetemi tanár. 1958 és 1965, valamint 1977 és 1983 között a Római Magyar Akadémia igazgatója, 1966–1974 között az OMF igazgatója. Fő műve: Merényi Ferenc: *A magyar építészet 1867–1967*. Budapest, 1969.

Mezős Tamás (1951–), építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, egyetemi tanár. 1990-től a műegyetem oktatója. 2007 és 2010 között a KÖH elnöke.

Nagypál Judit (1924–1980), építészmérnök. Az OMF munkatársaként másfél évtizeden át irányította Sopron belvárosának rehabilitációját. A nevéhez fűződik a Rejpál-ház, a Caesar-ház, az Esterházy-palota, a Lábasház és a városfal egy részének helyreállítása, illetve a karcvai református templom és a pácini kastély felújítása.

Nándori Klára (1938–), Ybl-díjas építészmérnök. 1963–1992: az OMF Tervezési Osztálya, 1992–1996: az ÁMRK Építészeti Osztályának munkatársa. 1987–1995: Dunaföldvár főépítésze, 1998–2006: a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének meghívott előadója. Számos műemlék-helyreállítása közül megemlíthető a magyaregregyi Márévár, a soproni Eggenberg-ház, a dömösi altemplom vagy a nádasdladányi Nádasdy-kastély helyreállítása.

Örsi Károly (1937–2015), kertészmérnök, táj- és kertépítész. 1964-től az OMF Tervezési Osztályán úttörő munkát végzett a műemléki kertvédelem területén. Részt vett 1971-ben az ICOMOS-IFLA *Magyar történeti kertek* szekciójának létrehozásában, amelynek elnöke is volt. Vendégelőadóként oktatott a Kertészeti Egyetemen és a BME műemlékvédelmi szakmérnöki képzésen.

Rados Jenő (1895–1992), Ybl-díjas építészmérnök, építészettörténész. 1945-től 1957-ig a BME Középkor Tanszékének vezetője, 1957-től a VÁTI műemléki osztály-vezetője.

Rákos Péter (1954–), kőfaragó, kőszobrász-restaurátor, kőszobrász. Az OMF, majd az ÁMRK munkatársa. Részt vett mások mellett a jáki templom, a debreceni református nagytemplom és a siklói vár helyreállításában. Több kiállítást rendezett saját fotóiból és rajzaiból.

Román András (1929–2005), építész, építészettörténész, egyetemi tanár. 1961–1962, 1970–1995: az OMF, OMvH munkatársa, osztályvezetője. 1990–1996 között az ICOMOS alelnöke, 1999-től örökös tiszteletbeli tagja. 1995–2001: a *Műemlékvédelem* folyóirat főszerkesztője.

Schőnerné Pusztai Ilona (1935–), Ybl-díjas építészmérnök. 1959–1991 között az OMF munkatársa. Előbb a Kivitelezési Osztályon, majd 1962-től a Tervezési Osztályon dolgozott; 1983-ig a Sedlmayr János vezette műteremben. Ekkor műteremvezető lett, 1986-tól nyugdíjba vonulásáig pedig a Tervezési Osztályt vezette. Számos templom, vár, lakóház helyreállítását tervezte. Kiemelten sokat dolgozott a Dél-Dunántúlon.

Sedlmayr János (1932–2004), Ybl-díjas építészmérnök. 1957-től az OMF, majd az ÁMRK munkatársa, hosszú ideig a Tervezési Osztály egyik műtermének vezetője. Olyan emblemikus beavatkozások fűződnek a nevéhez, mint a visegrádi Salamon-torony helyreállítása.

Tóth Sándor (1940–2007), művészettörténész, régész. 1975-ig az OMF tudományos munkatársa volt. Ezt követően az ELTE Művészettörténet Tanszékén tanított, illetve 1982-ben egy rövid időszakot az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportjánál töltött. Elsősorban a hazai romanika kutatója volt. Nevéhez fűződik többek közt a veszprémi székesegyház, a veszprémfajsi templomrom és a hidegségi római katolikus templom műemléki kutatása.

Vándor András (1941–), statikusmérnök. 1967-től az OMF Tervezési Osztályának, majd az ÁMRK Építészeti Osztályának munkatársa. Évtizedeken át a hivatal egyetlen statikusaként tevékenykedett, így szinte valamennyi helyreállításban szerepet vállalt. Elsőként tárgyalta (doktori disszertáció keretében) önálló témaként az épületek fedélszékeit.

Várnai Dezső (1910–1975), építészmérnök, építésztörténész. Diplomáját 1933-ban szerezte meg a műegyetemen, ezt követően pedig a MOB-ban helyezkedett el. Möller István tanítványaként kezdte pályafutását, az esztergomi királyi palota feltárása és helyreállítása során pedig Lux Kálmán mellett tevékenykedett. Itt szerzett tapasztalatait a háború után elsősorban a budai Várnegyed, illetve a Budavári Palota helyreállításánál kamatoztatta.

H. Vladár Ágnes (1938–), építészmérnök. A Fővárosi 5. számú Építőipari Vállalatnál, majd a BUVÁTI-nál töltött éveket követően 1964-től 1995-ös nyugdíjazásáig az OMF, illetve jogutódja, az ÁMRK Tervezési Osztályán dolgozott. Az ókori római emlékek, a középkori falusi templomok helyreállítása mellett a nevéhez fűződik számos fontos munka, például a pécsi ókeresztény temetőkápolna fölé emelt védőépület vagy a soproni városfal-rehabilitáció.